

Bangha Béla
Magyarország ujjaépítése és a kereszténység

TARTALOM, ELŐSZÓ

Bevezetés

Magyarország katasztrófája

Katasztrófánk okai

Az újjáépítés

A liberális gondolat

Az egyén joga vagy a közjó kultusza?

Gazdasági élet és szabadrablás

A modern bankuralom

Modern nemzetgazdászok a bankuralom ellen

Bankvilág és közélet

A plutokrácia túltengése

A nagytőke és a világpolitika

Sajtó és liberalizmus

A liberalizmus és a szabadszűköművesség

A liberalizmus és a zsidóság

A liberalizmus bukása

Jövők és a liberalizmus

A szocialista gondolat

Munkásmozgalom és szociáldemokrácia

A munkásmozgalom elfajulása

Szocializmus és spekuláció

A marxizmus belső valótlanága

A szocializmus törekvései a valóságban

A szociáldemokrácia kettős arca

Szociáldemokrácia és zsidóság

Kapcsolatok a vörös és az arany internacionálé között

A szociáldemokrácia kultúrellelenségéje

Erkölc és szocializmus

Lesz-e okulás?

A munkásmozgalmak reformja

A keresztény nemzeti gondolat

Az állam élete és a kereszténység

A nemzeti eszme és a kereszténység

Egyház és állam

Miért siklott le a kereszténység a társadalmat irányító tényezők sorából?

A kereszténység és haladás

A kereszténység és a felekezeti kérdés

A keresztény Magyarország és a katholicizmus

A zsidókérdés

Tanulságok és okulások

Népfelvilágosítás

A falu népe

Demokrácia

Monarchia vagy köztársaság?

A születési előjogok

Összefoglalás

Előszó

Az ország elveszett s az ország újra - élni akar.

Rengeteg akadály és ellenség az egyik oldalon, rengeteg jószándék és elszántság a másikon. De ahol a jószándék és az elszántság van, ugyanott - ez az érzésem - rengeteg

a tájékozatlanság is és roppantul ritka a leszállás a problémák mélyéig. A rettenetes katasztrófákból tanultunk, de, úgy látszik, csak felszínesen; szenvedéseinkből ki akarunk lábalni, de nem keressük a bajok igazibb forrásait s a gyógyulás teljes és mélyreható eszközeit. Így az a veszély fenyeget, hogy nemzeti és keresztény ébredésünk múló és eredménytelen vergődés lesz csupán s az úgynevezett keresztény kurzus csakugyan csak - "kurzus" marad.

Az alábbi fejtegetések egy hazája sorsán aggódó lélek elmélkedéseinek s tanulmányainak eredményei, aki részben már a szovjeturalom idején, részben azóta állandóan azon a kérdésen tűnődik, miként lehetne honfitársainak legalább értékesebb részét a teljes és nagyarányú országmentés módszereinek megnyerni s kiragadni abból az optimizmusból vagy felületességből, amely némi felbuzdulással, néhány hazafias vagy antiszemita szólammal, küszöbalatti sejtések és érzések e feltörő eredőivel véli megmenthetni a sír szélére roskadt hazát.

A szerző előre sejtette, hogy az országrombolás egészséges reakciójaként nemzeti és keresztény felbuzdulás fog jelentkezni, de előre látta azt is, hogy ez az ébredés, hacsak határozott célpontok és biztos, világos, keresztény meggyőződések nem alakulnak ki a nemzet lelkében, felszínes és meddő marad, esetleg új bajokba, visszaesésekbe és -szégyenbe juttat bennünket. Ennek a veszélynek némi megelőzése végett írta meg könyvét.

Ezt a könyvet elejétől végig erős meggyőződés és hit fűti át. Előre sejtem, hogy sokan a szerző egyéniségét fogják olyannak tekinteni, mint akit világnézetében s okoskodásaiban szükségképp előítéletek vezetnek. Ezt a felfogást leghatározottabban vissza kell utasítanom. Nem azért vallom a kereszténységet minden egészséges nemzetépítő munka egyedül biztos alapjául, mert pap vagyok s a Jézus-társaság tagja, hanem inkább fordítva: azért vagyok szívvel-lélekkel az, aki és ami vagyok, mert a meggyőződéseim ide vezettek és ide vezetnek minden felkelő nappal újból és újból. Az elfogultság vádját azokra hárítom vissza, akik minden meggyőződést és nézetet szentnek és jogosultnak tartanak, csak azt nem, amely a divatos liberális doktrínákkal ellenkezni mer.

Célomat félig már azzal is elérem, ha sikerül honfitársaimat legalább gondolkozóba ejtenem. Nagyról: mindenről van szó s ha egészségesen tenni akarunk, mindenekelőtt nem szabad félnünk az elfogulatlan, komoly és őszinte gondolkozástól.

Budapest, 1920 tavaszán.

Bangha Béla S. J.

MEK

<http://mek.oszk.hu/05300/05387/#>